

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Habeatur amodo vt puluis, qui adhuc viuit, vt mortuus positus in pheretro, sicut Noë conclusus in arca.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

gratissima domicellæ conuersatione? Tam nunc videbis. ea ex loto facta subito vento in altum rapti, & in nihilum redigiti.

Serm. 49. Descende (ait D. August.) ad sepulchra ista & vide, num aliquod possis istorum metallorum inuenire. Vide num possis discernere, quis nobilis fuisse, quis ditissimus, quis fortissimus, quæ formosa domina, quæ turpissima. Postquam D. Ambros. a latere de eis fuisset prolocutus, quod idem ante ipsum fecerat D. Basil. b. eandem præclaris hisconcludit verbis. Nulla discretio inter cadavera mortuorum, nisi forte, quod grauius fassent diuitem corpora disensa luxurie, &c. Cum igitur hæc ita sint, quæ tua debet esse sollicitudo? Licet nobis dicere, quod D. Petrus asserit de hoc mundo: Notum sit vobis fratres, quia omnis hæc pulchritudo, diuitiæ, nobilitas, palatia, ædificia igne deuorante sunt dissoluenda: Cum igitur hæc omnia dissoluenda sint, quales oportet vobis esse in sanctis conuersationibus, & pietatis, si in hæc redigenda sunt, & aurum nobilitatis, & diuitiarum argentum, & æspulchritudinis, & fortitudinis ferrum, an non optime deceret, quod modo inciperes te præmunire ac disponere, penitentis, macerationibus carnis, clemosynis, humilitate?

IV. Mors omnia dissoluit. Aduerte autem modum loquendi D. Apostoli: Omnia dissoluenda sunt. Nobilitas non est tua, solammodo eam tibi mundi cursus atterxit. Opes non sunt tuæ, auaritia tua tibi eas alligauit, aut hereditas proauorum: Corporis venustas non est tua, ipsa natura tantum eam tibi sociavit in facie, idque pro paruo tempore. Vide, conspice, quod mors dissolutura sit eum neminem, & te omnibus eis nudum relinquet, quæ tibi alligata possidebas. Hoc est quod toties repetimus ex Psalterio. Ne timearis cum diues factus fueris homo, quoniam cum interieris non sumet omnia, neque descendet cum eo gloria eius. Non te perterreat, nec attonitum reddat, si videris diuitem, potentem, superbum, omnia quæ sunt in mundo possidentem. Ne timearis in lectu oculi in puluerem conuertetur, & ipsa eius gloria, ipsa mundi gloria eum omnibus orbatum destruet. Videtur alludere ei consilio, potius dixerit, mandato Dei dato Moyse & Aaron: ingrediuntur Ægyptum, sistantur coram Pharaone, contemplantur eius regiam maiestatem ac celsitudinem, quæ perculsi subsistunt. Tollite (præcipit Deus) manus plenas cineris de camino, & spargite illum Moyses in caelum coram Pharaone. Ad quid hoc Domine? Cinis hic aperiet vobis oculos, & pro collyrio deseruet, vt cognos-

scatis, quis sit Pharaon, quæ eius maiestas, quæ gloria: nihil est præter cinerem, quem ventus dispergit, quia in cinerem eius hæc gloria conuertetur. Hoc quoque voluit, Sancti Dei viri intelligerent, vt mundi Principes discant non timere: clamat apud Isaiam. Audite me, qui scitis Isai 51. 7. insulam, &c. Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorum ne metuaris; sicut enim vestimentum, si comedes eos vermis, sicut lanam, si deuorabis eos tinea. Vestes habentur pretiosæ, ab illis ipsis eualescentur vermes, qui in sepulchris eas corrodent. Sunt ligna inaurata, de his ipsis germinabit tinea, quæ illa deuorabit. Hac ratione animum dabat filiis suis Marthias, quando eos Græcorum robur & Rex Antiochus perterrebant: A verbis viri peccatoris ne timearis. 1. Mach. 15. 19. quia gloria eius sterens, vermis est. Hodie ex. 2. 52. tollatur, & cinis non inuenietur: quia conuersus est in terram suam. Cogitatio eius peris. Vos ipsos agnoscite, o viri, intelligite vos non esse id, quod esse videmini: alligata & appensa sunt omnia & ea hic relinquetis. Cum interieris non sumes omnia. Hic optime quadrat præclara D. Basilij concio, circa illa verba Moyse. Attende tibi ipsi, de quibus alias actum est.

1. Mach. 15. 19.
Hodie ex. 2. 52.
Ho. 3.
Deut. 4. 9.
Tract. 1. p.
2. §. 29. &
seq.

S. 21. Habeatur amodo vt puluis, qui adhuc viuit, vt mortuus positus in pheretra, sicut Noë conclusus in arca.

OMnibus his dictis superest vobis magna difficultas, circa verba illa Ecclesie nobis hodie intimata: Memento homo, quia puluis es, & in puluerem reuertetur. quæ prima facie videntur falsa. Primo, ex oculorum testimonio, vt possis dicere. Video, quod non sum puluis, homo sum ex carne & ossibus, fortis, vegetus. Video, quod Domina sum, formosa, sagax, iuuenis. Secundo, homo non reuertitur in puluerem, nisi per mortem: hoc enim tempus est, de quo Prophetar David: Exiit spiritus eius, & reuertetur in terram suam. Moys nondum venit, vetè enim viao ego, comedo, dormio. Tertio, videntur sibi verba hæc contradecere: quia secundum Philosophie axiomata, hoc quod in aliud conuertendum est, nondum hoc est, nec aqua ventus est, antequam in illum conuertatur, nec lignum ignis est, antequam accendatur, nec puluis, antequam consumatur: tunc enim in puluerem lignum conuertitur. Secundum hæc doctrinam, si homo in puluerem sic conuertendus: nondum dici potest, quod puluis.

46. 1.
I.
Declaratur hæc sententia: Memento homo &c.
Ps. 145. 40.

pulvis, sit, nec erit, donec fiat ista conversio, quando scilicet mors venerit. Venerit enim vero, tam indigna ac vera est hæc sententia utpote ipsius mee Dei ore promulgata, ut fallere non possit. *Non mentitur Deus:* ait D. Paul. post mortuum nostrorum parentum peccatum, relicto Adamo ex totius vitæ decursu nongentis triginta annis, statim dixit ei Deus, *pulvis es & in pulverem reverteris.* Huius rei plurimas dedimus rationes. Nunc succinctè dico quòd modo ex veritate possis teipsum pulverem nominare, & ut pulverem credere: eò modò loquendi quòd quando ducunt forem ad patibulum suspendendum, & is iam nunc ad mortem procedit, dicere solemus: illum iam suspendunt: iuxta enim philosophicum scitum: *Quod parum distat, nihil distare videtur.* a. A momento conceptionis tuæ progredi cœpisti versus mortis patibulum, ut probat D. Aug. cuius rationes exposuimus, xi. b. *Res est frequentissima nostra phrasi loquendi,* p. 2. §. 41. (ait D. Chrysost. c. hoc ipsum exponens) quòd eà horâ quâ contra reum sententia pronuntiat, principaliter si non subit appellatio, illam habeamus quasi executioni mandatum. Et quando iudex in tres proloquitur: in alterum ut virgis cadatur: in tertium, ut exilio mulctetur: dicimus: iam pronuntiat est sententiam in forem ut suspendatur: in talem ut exterminio puniatur: non quòd iam executioni sententia mandetur, sed quòd confestim executioni mandabitur. Nunc igitur considera, quamdiu credis differendam sententiam, quam contra te tulit Deus cunctosque mortales in hæc verba: *pulvis es & in pulverem reverteris?* brevissimo tempore: non disputo quando futurum sit siue hoc annò vel hoc mense, quinimo hodie, sic ut viuos hac non egrediaris Ecclesia; Et tu qui mane sanus de strato surrexisti, noctem mortuus non transigas. Hoc verò ago, vixeris tot annis, quot naturaliter homo potest vivere, septuaginta, vel octoginta ut summum, adest Iob. qui ait: *Breves dies sunt hominis.* Cui addit amicus eius Sophat Naamathites: *ad instar puncti.* Qui octoginta vixisti annis, quærit D. Greg. imò & octingentis, ve illi qui ante diluvium vixerunt, per Deum vestrum vos obsecror, quanto vobis videatur tempore vita peccurasse? vno instanti.

Quoties dicis: certè mihi videtur, me heri iunctum matrimonio, heri talem vidi iunem, & modo Episcopum. Si tam breves tibi octoginta videantur anni iam transacti, quales credis futuros, tres aut quatuor adhuc venturos? si

ex vitæ tuæ vestimento rescideris tot plicæ quot præterierunt anni, & omnes tam breves videris, credidisti venturas fore longiores? Tam breves visi sunt quibusdam, quos Salomon notat, qui cum multo tempore deliciis & carnis vacassent oblectamentis, secuti verum inortutis florem, quando mentis oculos ad annos iam elapsos reflectebant, ut eis nihil visum sit celerius super terram decurrisse, nec umbram, nec cursorem, nec navim, nec avem, quodque eam primum nati fuissent, statim finem accepissent. Nos nati continè desuimus esse. Huic videtur convenire, quod idem Salom ait: qui statens ac designans singulis rebus tempora, nullum vitæ designavit, sed natiuitati tantum & morti: *Tempus nascendi, tempus moriendi.* Nullum ergo reltat viuendi tempus? videbatur dicere debuisse: *Tempus viuendi, & tempus moriendi:* quia cum statuat (sicut statuit) rebus contrarias tempus: *tempus videndi, & tempus sciendi, tempus adificandi, & tempus destruendi &c.* Sic & statuat conveniret duas res contrarias: & tales non videntur esse nasci & mori, bene equidem vivere & mori, sic optime quadraret: *Tempus viuendi & tempus moriendi.* Præclaro sane loquitur ingenio. Primo: definiunt enim viri sanctissimi, nullum esse tempus, quod proprie sit tempus viuendi: quia quo quis nascitur momento, eodem momento incipit & mori, & suum accipere: sicut quo nullum momento candela accenditur, eò incipit & consumi: quia ardendo consumitur, & incipere atque consumi dete, & consumi convertuntur & idem sunt. Ita tempus. D. Ambro. *a Vita namque principium, mori a consummatione est; nec prius augeri incipit, quam quoque minuit.* Huic concinit D. Hieron. b. confirmans: *Idem quodam Manilij sententia: Nos ex quo nascimur, mori incipimus, ut Manilius ait. Nasci ad hunc morimus, finisque ab origine powder. Adit ve didicit Angelus sacerdoti Eledæ sic de hominibus ad huc viventibus proloquens: Et quomodo sciant, quia moriuntur.* c. Hanc materiam ex d. professo tractavit D. Aug. d. proponens accuratè & distinctè quæstionem hæc curiosam, quòd quando veraciter dicatur homo mori, de qua has diximus.

2. Quòd Spiritus S. nullum viuendi tempus assignavit ratio est, quia hoc tam breue est, ut in computum venire non possit, ita ut ponendo tempus nascendi, possis statuerè tempus moriendi. Quinimo ipse Deus (ut advertit D. Hier.) ubi est mira proclis phrasi loquendi, de magno illo regnante Monarchia Nabuchodonosor Multis enim ante eius natiuitatem, quinimo & conceptionem annorum

Ad Tit. 1.
2.
Gen. 3.
c. 19.
Tract. 1. p.
2. §. 31.
usque 47.
L. 3. de hil distare videtur. a.
Cinit. c.
xi.
b. Tract. 1.
p. 2. §. 41.
c. seq.
c. Ho. 17.
in Gen.

II.
Breves
dies sunt
hominis.
Iob 14.
Iob 20.
Lib. 15.
Apr. c. 2.

annorum curricula, iam nunc illum repræsentat quasi consumptum versumque in cineres. Proinde Prophetæ suo mandata, ut eo modo illum describat, & de eo dicat, multo tempore, priusquam vinere aut esse, incepisset: *Finitus est pulvis, consummatus est miser, defecit, qui concutabat terram.* Si tantum Regem, & potentissimum Monarcham, qui pluribus videtur erat annis pulverem nominat adhuc centum annis antequam nasceretur, quid de vobis futurum, quibus forte vitæ centum horæ non supersunt? Magni ponderis sunt verba illa, quæ dixit Angelus D. Ioanni Evangelistæ declarans illi mundi euentus, & quando venturus esset Antichristus. Ad hoc ostendit illi in bestia cuiusdam decem cornibus, velut in decem Hieroglyphicis: (quæ S. Martyr Hyppolitus exposuit) decem Reges, qui post trophæa & gloriam Romanorum succederent, quos ipse dicit futuros decem, ponendo numerum determinatum pro indeterminato (vt notat D. Aug.) qui secundum meam supputationem principum traxerunt de Regibus Gothorum, per quos incepit decrescere Romanum imperium & post secuti sunt, & sequentur alij vsque ad Antichristum. Et ait illi Angelus, quod omnes illi reges regnaturi essent vnâ horâ: *Potentiam tanquam Reges vnâ horâ dicit.* Vnâ horâ! Ex quo reg. are ceperunt Gothi, inter hos Reges, f. it quidam qui regnavit quadraginta annis, & alij triginta. Et quidem nostra ætate Illustris Rex Don Philippus secundus qui iure optimo Prudentis nomine gloriatur, & exemplo potest esse cæteris Regibus, regnavit quadraginta duobus annis, etiam à mille annis incepserunt illi regnare, & supersunt multi Reges, & anni adhuc venturi.

Quid ergo dicit, cunctos regnatos vnâ horâ? Respondet D. Ambrosius. vult significare, quàm breue sit huius vitæ tempus in seipso, & magis adhuc in iudicio & sententia, illorummet Regum. Interroga (ait D. Greg.) eum qui pluribus, cæteris Regibus, annis regnavit, quando extrema ei illucet hora, quàm longi fuerint dies vitæ ac imperij sui. Procul dubio, dicit minus vnâ hora. Sic iudicantur infausti illi, qui transfatis pluribus annis in lasciviis & deliciis huius sæculi, descendunt in infernum, illic has ediderunt voces, quas sapiens audiuit, & nobis tradidit Spiritus S. *Transierunt omnia illa tanquam umbra, &c. tanquam nuntius peregrini, &c. tanquam nauis &c. aut tanquam aui &c. aut tanquam sagitta emissa &c. nos nati continuo defuimus esse.* O quàm celeriter dies vitæ nostræ *Hieroa. Bapt. de Lapina, Tom. 1.*

transvolant, deliciæ, voluptates tanquam umbra, tanquam nuntius, tanquam nauis, tanquam aui, tanquam sagitta. Cur tot adducunt similitudines? quia verisimiliter, quod vnus vnâ dixerat, non satis rem explicare videbatur, quare addunt & alias; & sic tandem concludunt: *Nos autem continuo defuimus esse.*

Notandum est illud Aduerbiū (*continuo*) quo solet fieri textus explicare magnam celeritatem, vt videatur vna res alteri coniungi, seu cum illa continuari: ita refert D. Math. à Christo vocatos Petrum & Andream & alios, de quibus addit, *Continuo secuti sunt eum.* q. d. nullâ facta aut interpositâ morâ, nec ab inimicem separata Christi vocatio & Apostolorum sequela, sed ita suæ coniuncta, quasi esset vna eademque res continuata, vt nec momentum temporis effluerit, inter Christi vocationem, & Apostolorum obedientiam. Eodem Aduerbiō voluerunt infelices illi signare, quod illis tam paruo tempore visum est durasse hanc vitam, vt naturas & mors sibi continua fuerint; tam enim breuis extitit hæc vita, vt nec momentum quidem eius possit numerari: hoc enim sufficeret ad discontinuandum vnū tempus ab alio. O quàm breuis est vita nostra! O quàm citò elabitur homo! vix prodit in lucem, qui statim marcescat instar leuioris floris, cui nullum præterit tempus inter nasci & marcescere: *Quasi flos Job. 14. & egreditur, & conuertitur.* Nullum datur medium inter hoc (*egreditur*) & illud (*conuertitur*) Aliquando cogitatione mea pernegatus sum totam Hispaniam, & vidi, quàm breues fuerint & sint vitæ dies, quot vno momento, perierint, & nullum est theatrum, in quo maiori festinatione, intrent & hi, & egrediantur alij comædi. Vix vlla sedes est, quam non viderim habuisse diuersos sibi superpositos.

Mortuus est inuictissimus Rex Philippus II. IV. & in regnum eius filius successor viuit, qui mille vitæ dies annis (sic voco) illud possideat. Quot pontifices obierunt? Pius V. Gregorius XII. Six. exemplis tus V. Urbanus V I I. Gregorius XIV. Inno. conprocentius VIII. Clemens VIII. Leo XI. Quot banuunt, gubernatores ciuitates mutarunt. Quot Conclia cum suis consiliariis & Præsidibus, non semel, sed sæpius mutata? Quot Capitula, quot Episcopi suas Cathedras mutarunt? Viginti annorum spatio, quo Rex noster regnavit, mutauerunt Prælatos suos Ecclesiarum aliqua ter, aut quater. Hinc aniam acceperunt viri Dei, vt sese iam mortuos reputarent, & vt tales esse crederent, vnâ de sele muerbant contra fluctus huius maris

Matth. 43
20,

Job. 14. &

conprocentius VIII. Leo XI. Quot banuunt,

tempestuosi, & contra eiusdem inflatas undas, procellas, & pericula sibi prouidebant.

48

*L. 15. de
Civ. c.
26.
L. 4. in
Gen. c. 17.*

Conueniunt ingenio D. Aug. conceptus, quem ex eodem hausit Rupert. b. De his quæ contigerunt in fabrica monstruosæ illius Arcæ Noë. Hanc precepit ei Deus erigere, ut in ea ipse, eius vxor, filii quoque tres saluarentur liberi à naufragio, & periculis tam horrendis, quæ omne uicinus super terram absorberunt. Res quoque est admiratione digna, considerare, quàm Deus fuerit curiosus, ac diligens in signando figuram, quam arca hæc habere debebat, specificè præcipiens, ut esset longitudo eius trecentorum cubitorum, latitudo, quinquaginta, altitudo uero triginta, ita ut longitudo esset sexties tanta, quanta latitudo, & decies tanta, quanta altitudo. Quæ est, o bene Deus, hæc figura? Corporis humani consideres communis stature solo protensum, uelut mortuum; inuenies, quod longitudo eius sexes excedat eius latitudinem, & decies eius altitudinem: *Si hominem iacentem metiaris, ait D.*

D. Aug. Aug. supinum seu prouum, sexies tantum est longum à capite ad pedes, quam latum à dextra ad sinistram, & decies quàm altum à terra. Secundum hanc dimensionem, uoluit, ut arca præf. tret expressam & lucidam figuram pheretri, quæ eadem est corporis humani in terra iacentis: & ut Noë, qui que cum illo ingrediebantur arcam, sese quasi iam mortuos crederent, ac pheretrio conclusos. Sic uero reclusos, nulla disperdet tempestas, nulla submergent procellæ, nullum absorbebit periculum: securè nauigabunt hoc pheretrio conclusi.

Hoc uero te securum redderet, si te iam ut mortuum crederes, & quasi in pheretrio considerares, depositum finitã iam uitã tuã de qua solum tecum desereres uilia linteamina, & sedẽ oleus pheretrum, in quo te sic iacentem introdent vermes; Et quod tam morti uicinus sis, ut te possis quasi iam mortuum existimare. Quàm leuiter impressè tibi manerent deliciarum à quæ, & præterfluentia huius uitæ bona, ambitionis procellæ, superbiae fluctus, quibus huius sæculi mortales demerguntur. Hæc erat S. Pauli mendacitatio rapti in tertium cælum, quum his uerbis intimare intendit: *quotidie morior*, ita bene exercuerunt S. Hieron. a. S. Ambros. b. annotantes inter omnia pietatis exercitia, quæ Christiano homini conueniunt, illud maximè fore fidei utilitatis, si singulis diebus existimaret se mortuum, & hunc sese supremum ad esse diem. *Quotidie morior, dicit Apostolus, teste S. Am-*

*1. Cor. 15.
13.*

*2. Epist. 3.
ad Nepo-
tiana:*

*h. Oras de
fide resur-
rectio.*

relio.

brofio, Melius quam illi, qui meditationem mortis philosophiam esse dixerunt: illi enim studium D. Aug. prædicarunt, hic ipsum mortuum regis abas. *Unde hoc infero, quod diebus singulis non præparare oporteret ad mortem, aut mortem ex- periri. Sit quidem in nobis quotidianus usus moriendi. Quod si qui comodus agunt, aut tor- namentis aut luctis se delinant, qui Regem Cæsarum alloqui prætentant, sese prius probant, & exercitia addiscunt, ad maiorem securitatem quanto magis pluris referret probare se ipsum, seu exercere ad bonam mortem. Suppone te iam mori, & cuncta sic relinquere, te extrinseco cum spiritu iuctari, te iam solius Dei conspectui comparere, quodque nullus sit, qui se tibi locum præter, & iam nunc rationem reddaturus sis tuarum omnium actionum. Vide qualem te inuenias, & quomodo tibi hæc proba succedat. Hoc elau- tem mente iam esse cinerem existimare.*

S. 22. Est homo lusum sed illitum, instar Ido- licæ; ex suorum pedum sonitu dignoscendum, sicut altera Regina uxor Regis Hieroboam.

PLus quàm ex rei ueritate de quolibet uiuente iam nunc dici potest, quod pulvis sit: quia ipse, ea est materia, de qua factus est. Summo poculum ex iuto inaura illud, depingit illud, argento inerta illud, quantumcumque lutum cooperueris, lutum est, etiam taliter cooperitum. Talis est homo. Quod credis te esse, o uir nobilissime, domicella pulcherrima, dur fortissime, Prælate excellentissime, Priuereps supreme? Vae luteum uestibus prætoris auro serico cooperitum. Quid est facies illa nisi lutum, uariis coloribus & fuce illitum? *Memento, quod sis li s im fecerit m* sicut illud, succatum, leuiori illo uitæ uelo, & larua uerissimum huius mundi. Tolle laruam illam, lutu- ram illam, cooperitum illud, & quid inuenturus sis mirabundus inspicies. Dignus D. Bernardi Spiritu fuit ille discipulus quem dedicauit L. 2. d. Papæ Eugenio tertio. Fuerat hic Pontifex Mo- nachus & D. Bernardi Discipulus, quem semper ut Patrem & Magistrum suum reuerbatur, proinde semper eum de statu uitæ suæ cõsulebat. Quocirca, misit illi D. Bernard. celebres illos duos libros de Consideratione. In quorum uui considerationem scribit, quam semper sui ipsius habere oporteret, quæ ad cogni-